

Vaše značka:

Ze dne:

Č. j.: SMO/810501/21/ÚPaSŘ/Bys

Sp. zn.: S-SMO/800249/21/ÚPaSŘ/3

R 195/2021

Vyřizuje: Mgr. Aleš Bystrianský

Telefon: +420 599 442 039

E-mail: abystriansky@ostrava.cz

Datum: 2021-12-21

Statutární město Ostrava-městský obvod Poruba
Klimkovická 55/28
708 56 Ostrava-Poruba

ROZHODNUTÍ

Magistrát města Ostravy, odbor územního plánování a stavebního řádu (dále jen „Magistrát města Ostravy“), jako příslušný orgán státní památkové péče podle ustanovení § 29 odst. 2 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon“) a podle ustanovení § 10 a § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), vydává podle ustanovení § 14 odst. 2 památkového zákona a § 67 odst. 1 správního řádu, na základě žádosti Statutárního města Ostravy-městského obvodu Poruba, Klimkovická 55/28, 708 56 Ostrava-Poruba, IČ: 00845451, o vydání závazného stanoviska (rozhodnutí) **k návrhu udržovacích prací sochy Hutník na Alšově náměstí v Ostravě-Porubě, konkrétně na pozemku parc. č. 239/7, k.ú. Poruba, obec Ostrava**, nacházejících se na území městské památkové zóny Ostrava-Poruba, prohlášené vyhláškou MK ČR č. 108/2003 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu, ze dne 13. 12. 2021 toto

závazné stanovisko:

Popis navrhovaných prací:

Návrh udržovacích prací (označených jako „restaurování“) zpracoval MgA. Jan Šnéberger v prosinci 2021.

Postup prací je stanoven v tomto pořadí a rozsahu:

1.OČIŠTĚNÍ POVRCHU DÍLA: Nejprve budou provedeny zkoušky čištění, na jejichž základě bude postup upřesněn. Základním principem čištění bude mytí povrchu tlakovou vodou za využití vhodného detergentu a biocidního přípravku. Na základě zkoušek bude určena koncentrace aktivního roztoku. Tímto krokem budou odstraněny prachové depozity a biologické napadení na povrchu díla. Finální dočištění povrchu bude provedeno řízeným tryskáním mikroabrazivním materiálem.

2. KONSOLIDACE POVRCHU: Povrch díla bude ošetřen konsolidačním roztokem na bázi organokřemičitanu, který zajistí celkové zpevnění materiálu. Po uplynutí reakční doby- cca 20 dní, bude dílo připraveno na opravu plastických defektů.

3. DOPLNĚNÍ PLASTICKÝCH DEFEKTŮ, INJEKTÁŽ TRHLIN: Praskliny a drobné trhliny budou zainjektovány roztokem na bázi akrylové pryskyřice plněné mramorovou moučkou. Defekty budou domodelovány minerálním tmelem vhodné zrnitosti a barvy. Větší hmoty a převisy budou vyztuženy nerezovou konstrukcí lepenou do hmoty podkladu. Po vyžrání tmelu- cca 20 dní, bude dílo připraveno k závěrečné patinaci.

4. PATINA A HYDROFOBIZAČNÍ NÁTĚR: Povrch díla bude barevně zcelen a upraven do podoby nejvíce se blížící původnímu stavu díla. Barevné lazury budou tvořeny z oxidických pigmentů za použití akrylátového pojiva. Jako poslední krok zásahu bude na celý povrch díla nanesena hydrofobizační pasta. Tento nátěr odpuzuje vodu a zamezuje vnikání vlhkosti do materiálu.

Soupis použitých materiálů:

Čištění povrchu díla - Jádrové mýdlo - BFA, fa. Remmers - ATM abrazivní materiál, fa. Fortemix -tlaková voda

Zpevnění povrchu -KSE 100-300, fa. Remmers Injektáž trhlín -Paraloid B72, plněný jemně mletým vápencem

Doplnění plastických defektů -minerální tmely, fa. Remmers - oxidické pigmenty, fa. Bayerfox - nerezové výztuže

Patina povrchu - oxidické pigmenty, fa. Bayerfox - Primal AC35 vhodné koncentrace

Hydrofobizace povrchu - Funcosil FC+, fa. Remmers

Magistrát města Ostravy, jako příslušný orgán státní památkové péče, dospěl k závěru, že výše uvedené navrhované práce jsou ve smyslu ustanovení § 14 odst. 3 památkového zákona z hlediska zájmů památkové péče

p ř í p u s t n é.

Účastník řízení dle § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu: Statutární město Ostrava-městský obvod Poruba, Klimkovická 55/28, 708 56 Ostrava-Poruba, IČ: 00845451.

Odůvodnění:

Magistrát města Ostravy obdržel dne 13. 12. 2021 žádost Statutárního města Ostravy-městského obvodu Poruba, o vydání závazného stanoviska (rozhodnutí) k návrhu udržovacích prací sochy Hutník na Alšově náměstí v Ostravě-Porubě. Náměstí se nachází na území městské památkové zóny Ostrava-Poruba, prohlášené vyhláškou MK ČR č. 108/2003 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu, tudíž jsou dotčeny zájmy státní památkové péče.

Samotná žádost byla označena za žádost o restaurování sochy. Správní orgán však v tomto případě upozorňuje, že se nejedná o restaurování ve smyslu ust. § 14 odst. 1 a 8 památkového zákona, jelikož předmětná socha ani pozemek, na kterém socha stojí nejsou kulturní památkou. Z tohoto důvodu, v souladu s ust. § 37 odst. 1 správního řádu, posoudil správní orgán podání jako žádost o vydání závazného stanoviska k udržovacím pracím na nemovitosti v památkové zóně dle ust. § 14 odst. 2 památkového zákona.

Na základě žádosti si Magistrát města Ostravy vyžádal písemností ze dne 13. 12. 2021 obligatorní podklad řízení, kterým je písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče, tj. Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě, dle ust. 14 odst. 6 památkového zákona. Toto písemné vyjádření Magistrát města Ostravy obdržel dne 21.12.2021, přičemž odborná organizace navrhované práce posoudila jako přípustné bez podmínek.

Vzhledem ke skutečnosti, že návrhu bylo vyhověno v plném rozsahu (návrh byl posouzen jako přípustný bez podmínek pro přípustnost zamýšlených prací), upustil správní orgán v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu od informování účastníka řízení o skutečnosti, že shromáždil všechny potřebné podklady pro vydání rozhodnutí a o možnosti se k těmto podkladům pro vydání rozhodnutí vyjádřit.

S ohledem na současný stupeň poznání historického vývoje tohoto sídla lze konstatovat, že památková zóna Ostrava-Poruba byla prohlášena zejména jako hodnotný doklad urbanistického a architektonického řešení městské zástavby v 50. letech 20. století, kdy architektonické dění v naší republice bylo ovlivněno ideologií sovětského svazu a vedlo k výstavbě ve stylu tzv. Sorely (socialistického realismu). Pro tento styl je typická inspirace především renesanční a klasicistní architekturou na území tehdejšího Československa a Sovětského svazu. Dnešní památková zóna v Porubě byla zamýšlena původně jako součást neuskutečněného projektu nového vzorového socialistického města, tzv. Nové Ostravy. Mezi charakteristické znaky zóny patří důraz na bytovou zástavbu doplněnou převážně v přízemích občanskou vybaveností, honosně řešená Hlavní třída v podobě bulváru s klasicizujícími výzdobnými prvky, polouzavřené stavební okrsky z jednotlivých domů, výzdoba fasád domů za použití sgrafit, keramických prvků, umělého kamene, břízolitových omítek ve více barevných odstínech, sochařské výzdoby aj. K památkovým hodnotám městské památkové zóny Ostrava – Poruba tak patří zejména historický půdorys a jemu odpovídající prostorová a hmotová skladba, městské interiéry včetně povrchu komunikací, panorama památkové zóny a hlavní dominanty v blízkých i dálkových pohledech. Pro celkový obraz městské památkové zóny je významnou složkou urbanismus daného území a architektonické ztvárnění fasád objektů včetně jejich členění, tradičního materiálového provedení (břízolitové omítky, umělý kámen, dřevěná okna, ocelové výkladce atd.) a profilace a členění jednotlivých architektonických prvků, zejména výplní okenních a dveřních otvorů. Památková zóna je pak ve své severovýchodní části (východní část Hlavní třídy) doplněna zástavbou ve stylu dozívající Sorely se střízlivou výzdobou v kombinaci s nastupujícím tzv. Bruselským stylem. Jihovýchodní část zóny v sousedství tzv. Oblouku naopak stavebně předchází určující zástavbě ve stylu Sorely a je pojata ve střídmém nezdobném architektonickém slohu (tzv. dvouletky). Obě zmiňované části zástavby tak přímo s dominantní zástavbou přímo souvisejí, jelikož dokládají vývoj architektury před a po výstavbě v duchu socialistického realismu. Poslední, jižní část zóny pak tvoří původní část obce Poruba s hodnotným kostelem a v jádru renesančním zámekem.

Orgán památkové péče jako správní orgán neoznamoval zahájení řízení o vydání závazného stanoviska (rozhodnutí), jelikož se jedná o jediného účastníka řízení, kterým je Statutární město Ostrava-městský obvod Poruba.

Podkladem pro vydání závazného stanoviska (rozhodnutí) byla podaná žádost, vyjádření odborné organizace státní památkové péče, tj. Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě a obhlídka na místě.

Současná podoba sochy je správnímu orgánu známa z jeho úřední činnosti. Skulptura byla osazena v roce 1962. Jedná se stojící postavu hutníka vysekanou z hořického pískovce o rozměrech cca 350x90 cm. Je umístěna na hranolovém betonovém soklu o rozměrech cca 100x180 cm. Tento stojí na čtvercovém betonovém základu o straně 220 cm. Stav díla odpovídá době jeho exponování v exteriéru. Statické problémy nejsou na díle zjevné. Základ je funkční a stabilní, až na drobné praskliny a vydrolená místa neovlivňující jeho funkci v pořádku. V místech spoje kamene a soklu nejsou patrné praskliny ani výtoky rzi. Z toho lze soudit, že kotvicí prvky jsou v dobré kondici. Na zhruba 80% povrchu sochy lze nalézt silné biologické napadení. Dobře viditelné jsou i prachové depozity, které spolu s exhalacemi z ovzduší tvoří na povrchu kamene začernalé plochy. Tyto okolnosti urychlují degradaci materiálu, poněvadž snižují přirozenou prodyšnost kamene a povrch částečně uzavírají. To vede ke vzniku krust a z toho vyplývajícímu silnému plastickému poničení díla. Mikrovegetace na povrchu udržuje vlhkost a postupně ho narušuje tvorbou mikrotrhlin, kterými proniká voda snadněji a hlouběji do hmoty kamene. Na skulptuře můžeme dále nalézt několik plastických defektů. Nejvýraznější ční v zadním pravém rohu soklu sochy. V oblasti zad, hýždí a pravé ruky jsou patrné kamenné doplňky (tzv. filuňky). Na nich jsou degradované spáry. Na povrchu sochy je viditelná druhotná patina. Betonový sokl je nevhodně natřen fasádní barvou.

Správní orgán zhodnotil veškeré podklady jednotlivě a zároveň ve vzájemných souvislostech, přičemž dospěl k následujícímu závěru:

V případě předmětného náměstí, jehož je socha součástí, lze konstatovat, že představuje jeho hodnotu zejména urbanistické a architektonické řešení. Jedná se o obdélný prostor s určující zástavbou po obvodu, který protíná v jeho půli hlavní komunikační osa celé památkové zóny - Hlavní třída, ze kterého vychází pomyslná optická i komunikační spojnice s domem kultury. Samotná plocha náměstí je doplňována zelení po obvodu, která odděluje prostor pro pěší (jádrovou plochu náměstí) a prostor vyhrazený dopravě. Celé náměstí je doplňováno drobnými stavbami funkčního charakteru (zejména zastávky MHD, lavičky, informační tabule), stejně jako esteticky a architektonicky dotvářející sochou Hutníka. Samotná socha je urbanisticky, architektonicky i historicky nedílnou součástí daného prostoru, a to již od doby svého osazení v roce 1962. Samotné zvolené místo pro sochu, tj. v centru náměstí na pohledové ose mezi náměstím a domem kultury, je jasným důkazem, že soše byl od počátku přikládán velký význam. Samotné dílo je typickým příkladem socialistického realismu v československém sochařství konce 50. let 20. století, kdy myšlenkově socha oslavuje dělnickou třídu a stěžejní význam manuální práce pro tehdejší společnost. Socha tak plně zapadá do svého prostředí a představuje jeho nedílnou a přirozenou součást. Vzhledem ke špatnému stavu díla je jeho obnova nezbytná.

Ačkoliv se nejedná o kulturní památku a restaurování ve smyslu památkového zákona tak není nezbytnou podmínkou jeho obnovy (viz výše), je způsob obnovy navržen plnohodnotně (podrobně i odborně) jako pro ostatní sochy, které jsou kulturní památkou. Navržený způsob obnovy tak správní orgán shledává dostatečným pro obnovu této cenné sochy v rámci celé městské památkové zóny.

Správní orgán žádost posoudil i z pohledu proporcionality, tj. z hlediska porovnání váhy veřejného zájmu na ochraně hodnot památkové zóny a zájmu žadatele na možnosti využívat svůj majetek plnohodnotně. Vzhledem k situaci, že navržené práce nikterak nepoškodí chráněné a definované památkové hodnoty, není veřejný zájem se zájmy žadatele v rozporu, tj. zvolené řešení je proporčně vyvážené.

Magistrát města navrhované práce posoudil také z pohledu, zda jsou v souladu s jeho dosavadní rozhodovací praxí, přičemž obdobné práce byly posuzovány jako přípustné.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možné podat do 15 dnů od jeho doručení (§ 83 odst. 1 správního řádu) odvolání ke Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje, odboru kultury a památkové péče, prostřednictvím podání učiněného u Magistrátu města Ostravy, odboru územního plánování a stavebního řádu (§ 86 odst. 1 správního řádu). Včas podané odvolání má odkladný účinek (§ 85 odst. 1 správního řádu).

„otisk úředního razítka“

Mgr. Aleš Bystrianský
oprávněná úřední osoba